

Pokazy lotnicze - wybrane zagadnienia prawne Joanna Bończk

Urząd
Lotnictwa
Cywilnego

13.04.2023

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Agenda

Przypomnienie podstaw prawnych, które należy brać pod uwagę przy organizowaniu pokazów.

Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC.

Kiedy należy się zwrot opłaty lotniczej.

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Przypomnienie podstaw prawnych, które należy brać pod uwagę przy organizowaniu pokazów

Ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1235, z późn. zm.), dalej: Prawo lotnicze;

Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych z dnia 16 maja 2013 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 786), dalej: Rozporządzenie;

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000 z późn.zm.), dalej: KPA;

Ustawa o bezpieczeństwie imprez masowych z dnia 20 marca 2009 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 616), dalej Ustawa o imprezach

Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1360 z późn. zm.), dalej: KC;

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm.), dalej: KK.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC

Przykłady terminów materialnych w Prawie lotniczym i przepisach wykonawczych:

Art. 123 ust. 1b Prawa lotniczego

Zgodnie z tym przepisem wniosek organizatora pokazów lotniczych **musi być** złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym terminem pokazu.

§5 ust.4 pkt 1 Rozporządzenia

Zgodnie z tym przepisem wniosek o uzyskanie zgody Prezesa ULC na zmniejszenie wysokości dla wykonania lotów akrobacyjnych w strefie akrobacyjnej **należy złożyć** nie później niż 7 dni roboczych przed planowanym terminem lotu akrobacyjnego

§5 ust. 4 pkt 3 Rozporządzenia

Zgodnie z tym przepisem wniosek o uzyskanie zgody Prezesa ULC na zmniejszenie wysokości dla wykonania lotów akrobacyjnych w strefie pokazu lotniczego **należy złożyć** nie później niż 14 dni przed planowanym terminem pokazu lotniczego

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC

Jak należy rozumieć:

... wniosek musi być złożony co najmniej na 30 dni przed planowanym terminem pokazu

... wniosek należy złożyć nie później niż 7 dni roboczych przed planowanym terminem lotu akrobacyjnego

... wniosek należy złożyć nie później niż 14 dni przed planowanym terminem pokazu lotniczego

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC

Wniosek inicjuje postępowanie administracyjne

Art. 61 § 3 KPA

Data wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej.

Minimalny czas dla Prezesa ULC zagwarantowany przepisami prawa.

Nie ma znaczenia, kiedy wnioskodawca nadał taki wniosek na poczcie.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC

Konsekwencje:

Art. 61 a KPA

Gdy żądanie, o którym mowa w [art. 61](#), zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną lub z **innych uzasadnionych przyczyn postępowanie nie może być wszczęte**, organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania

Czyli:

- jeżeli wniosek o zgodę na pokaz lotniczy zostanie złożony z przekroczeniem 30 dni przed planowanym terminem pokazu,
- jeżeli wniosek o uzyskanie zgody Prezesa ULC na zmniejszenie wysokości dla wykonania lotów akrobacyjnych w strefie akrobacyjnej zostanie złożony później niż 7 dni roboczych przed planowanym terminem lotu akrobacyjnego,
- jeżeli wniosek o uzyskanie zgody Prezesa ULC na zmniejszenie wysokości dla wykonania lotów akrobacyjnych w strefie pokazu lotniczego zostanie złożony później niż 14 dni przed planowanym terminem pokazu lotniczego,

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne
Konsekwencje nieterminowego złożenia wniosku do Prezesa ULC

Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego będzie zmuszony odmówić postanowieniem wszczęcia postępowania.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Zwrot opłaty lotniczej

Rozdział 2a Prawa lotniczego.

Art. 26 a ust. 1 Prawa lotniczego - opłacie lotniczej podlega między innymi wydawanie przez Prezesa Urzędu zezwoleń.

Załącznik 6 do Prawa lotniczego – stawki opłat

Art. 26 i Prawa lotniczego – regulacja w sprawie dodatkowych opłat

Art. 26e Prawa lotniczego - opłatę lotniczą za m.in. wydanie rozstrzygnięcia w sprawie zgody na pokaz albo obniżenie wysokości lotów **wnosi się z chwilą złożenia wniosku o dokonanie czynności urzędowej.**

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Zwrot opłaty lotniczej

Rozdział 2a Prawa lotniczego.

Art. 26 h ust.1 Prawa lotniczego - opłatę lotniczą za czynności urzędowe wykonywane na wniosek uiszcza się **bez względu na ich wynik. Czyli nawet przy decyzji odmownej opłata lotnicza jest należna i nie podlega zwrotowi.**

Art. 26 h ust. 2 Prawa lotniczego - Jeżeli wnioskowana czynność urzędowa, za którą pobrano opłatę, nie odbędzie się lub zostanie przerwana z przyczyn, za które odpowiedzialny jest wnioskodawca, zobowiązany jest on dodatkowo do **zwrotu kosztów** poniesionych przez Urząd.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Zwrot opłaty lotniczej

Rozdział 2a Prawa lotniczego.

Wyjątek - art. 26 h ust.3 Prawa lotniczego — kiedy postępowanie zostało wszczęte z urzędu opłaty nie pobiera

Podsumowując:

- Statki nie doleciały na pokaz – nie należy się zwrot opłaty
- Organizator sam zrezygnował z pokazu – nie należy się zwrot opłaty
- Prezes ULC przerwał/zawiesił/odwołał pokaz z przyczyn określonych w §15 ust.5 Rozporządzenia – nie należy się zwrot opłaty

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Prezentacja pani dr Katarzyny Łuczak zamieszczona na stronie ULC

<https://www.ulc.gov.pl/pl/zarzadzanie-bezpieczenstwem/kultura-i-promocja-bezpieczenstwa/warsztaty-bezpieczenstwa-w-lotnictwie-cywilnym/5058-materialy-edukacyjne-w-ramach-odwolanych-warsztatow-dla-organizatorow-pokazow-lotniczych-w-sezonie-2020>

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

W organizację pokazu lotniczego i jego przebieg zaangażowanych jest sporo podmiotów, których zadania i obowiązki określa Prawo lotnicze oraz Rozporządzenie.

Wśród nich najważniejsze zadania spoczywają na organizatorze pokazu lotniczego i dyrektorze pokazu lotniczego.

Dla sprawnego zorganizowania pokazu kluczowy jest podział obowiązków pomiędzy nimi.

Znajdzie to bowiem odzwierciedlenie w ponoszonej przez nich odpowiedzialności.

<https://www.ulc.gov.pl/pl/zarzadzanie-bezpieczenstwem/kultura-i-promocja-bezpieczenstwa/warsztaty-bezpieczenstwa-w-lotnictwie-cywilnym/5058-materialy-edukacyjne-w-ramach-odwolanych-warsztatow-dla-organizatorow-pokazow-lotniczych-w-sezonie-2020>

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Organizator

Dyrektor

Kierownik Programu

Kierownik Skoków

Kierownik ds. Bezpieczeństwa

Dodatkowe osoby funkcyjne, np.: Zastępca Dyrektora, Zastępca Kierownika Programu

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Organizatorowi pokazu lotniczego przypisuje się czynności, które określić można jako administracyjne i związane z obsługą pokazu lotniczego jako całości. Natomiast dyrektor pokazu lotniczego powinien mieć przypisane zadania, których przedmiot ogranicza się do operacji lotniczych i temu, co się z nimi wiąże. Stąd istotne jest, by wyraźnie podzielić zadania i obowiązki pomiędzy organizatorem i dyrektorem pokazu lotniczego.

Dyrektor pokazu lotniczego nie musi, czy wręcz nie powinien, sam wykonywać czynności odnoszących się do części lotniczej, czy też dynamicznej pokazu lotniczego. Przepisy bowiem nakładają na niego obowiązek wyznaczenia posiadających lotnicze kwalifikacje osób funkcyjnych, a ma prawo wyznaczenia dodatkowych osób, gdy stwierdzi, że tego wymaga bezpieczne przygotowanie i przeprowadzenie pokazu lotniczego.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Odpowiedzialność administracyjna

art. 209r Prawa lotniczego

Może zostać poniesiona przez organizatora pokazów lotniczych, ponieważ to na nim, w świetle art. 123 ust. 1b Prawa lotniczego, ciąży obowiązek wystąpienia na co najmniej 30 dni przed planowym terminem pokazu do Prezesa ULC z wnioskiem (i programem lotniczym) o wyrażenie przez wskazany tu organ zgody na zorganizowanie tzw. dużego pokazu lotniczego.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Odpowiedzialność karna

art. 211 ust. 9a Prawa lotniczego

Wydaje się, że jeżeli do lotu akrobacyjnego nad osiedlem lub innym skupiskiem ludności miałyby dojść w ramach organizowanego pokazu lotniczego, to odpowiedzialność karną z tego tytułu mógłby ponieść **organizator** pokazu lotniczego – ponieważ on wyznacza w programie pokazu lotniczego wydzieloną przestrzeń powietrzną, w której znajduje się strefa pokazu lotniczego i granice strefy pokazu lotniczego (§ 7 ust. 2 pkt 3 lit. a i b Rozporządzenia , a także **dyrektor** pokazu lotniczego, który wyznacza strefę pokazu lotniczego (§ 13 ust. 1 Rozporządzenia)

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Odpowiedzialność karna

Należy mieć na uwadze także przestępstwa, jakie zostały spenalizowane w KK. Wśród nich wskazać należy na dwa przestępstwa najczęściej spotykane w ruchu lotniczym, a mianowicie sprowadzenie katastrofy w ruchu powietrznym, a także sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa takiej katastrofy.

Pokazy lotnicze – wybrane zagadnienia prawne

Odpowiedzialność organizatora i pozostałych osób funkcyjnych - wzajemne umowy z przeniesieniem poszczególnych zadań i odpowiedzialności za nie

Odpowiedzialność cywilna

Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez tzw. delikty, czyli czyny niedozwolone, regulują art. 415-449¹⁰ KC

Przepisy, które należy rozważyć w kontekście odpowiedzialności cywilnej osób funkcyjnych, a zwłaszcza organizatora i dyrektora pokazu lotniczego, to art. 429 KC statuujący odpowiedzialność na zasadzie winy, tzw. winy w wyborze, oraz art. 430 KC, będący podstawą odpowiedzialności na zasadzie ryzyka zwierzchnika, który powierza wykonanie czynności określonej osobie. Są to przepisy odnoszące się do odpowiedzialności za cudze czyny.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Joanna Bończyk

Zastępca Dyrektora Departamentu Prawno-Legislacyjnego

(tel: +48 22 520 72 17, e-mail: jbonczyk@ulc.gov.pl)